

Gastcolumn oktober Duinstichting

Fotograaf: Dirk-Jan Prins

Antoinette Verbrugge: 'Hoe kun je de lucht bezitten, de zee, de bomen...'

Wat laten we achter?

'Kom Coen, we gaan. Coen heeft er zin in, hij houdt ook van de duinen en de zee, fier loopt hij voorop, staart omhoog – samen langs de vloedlijn, genietend van de woeste zee. Altijd weer een verrassing hoe het licht valt op de duinen richting Heemskerk, om dat steeds weer bijzondere beeld goed in me op te nemen, moet ik even stilstaan.

De zee zingt, de zee loeit, de golven zijn prachtig en imposant.

De hond is blij en ik ook, het leven is rijk, de horizon oneindig en de wind staat goed.

Wat als de wind niet goed staat als je in Wijk aan Zee bent?

Dan zie je af. Dan stinkt het, komt de herrie van de buurman je tegemoet, knarst het Tatastof meer dan anders tussen je beddengoed, weet je waarom je strijdt. Dan steekt het je nog meer dan anders dat kinderen steeds hun handen moeten wassen, ook buiten in de speeltuin, went het niet dat je allang gestopt bent met kruiden eten uit de potten op je balkon en prikken je ogen als een dolle. Misschien is het gevoel van onveiligheid wel het ergste. Wetend dat een kind hier niet veilig opgroeit, dat al dat lood slecht is voor die kleine mensenhersens, dat de kinderen hier meer kans hebben op kanker. En dat je veel zieke mensen kent en mensen die hun dierbaren hebben verloren. Het is een feit dat hier beduidend meer mensen aan kanker doodgaan, dan ergens anders in Nederland.

De Wereldgezondheidsorganisatie, (WHO) heeft de richtlijnen voor luchtvervuiling onlangs aangescherpt. In Nederland zijn er jaarlijks 12.000 mensen, die eerder sterven aan de gevolgen van luchtvervuiling. Hoeveel dieren eerder doodgaan, weet ik niet. Dat we veel te veel van onze bomen kappen weet ik wel. Terwijl ook bomen onze grote makers zijn en we hun groene longen keihard nodig hebben.

Al wandelend mijmer ik over deze column, die ook moet gaan over de nalatenschap voor de toekomstige generaties, over de rol, die wij hebben als voorouders. Zo kom ik op Jonas Salk, Amerikaanse medicus en uitvinder van het poliovaccin. Inspirerend voorbeeld van een lange termijndenker: hij koos niet voor roem en goud geld op de korte termijn, maar voor het belang van de toekomstige generaties. Salk wist dat hij op zijn manier de volksgezondheid kon dienen als hij het polio vaccin goedkoop zou houden, zodat het snel en breed verspreid kon worden.

Dat is een heel andere manier van denken, dan het kortetermijndenken, waar de grote stalen buurman heel goed in is, net zoals de overheid, die Buurman al decennialang de hand boven het hoofd houdt.

Sinds Bénédicte Ficq actief is en de meer dan 1200 aangiften tegen Tata Steel zijn binnengekomen, staat het schandaal in de IJmond op de kaart. En door de inzet van alle bewonersorganisaties krijgt niemand het daar meer vanaf - tot het hier echt schoon is.

Mede dankzij die strafrechtzaak en de acties van een steeds grotere groep mensen is Tata Steel een onderwerp in de Tweede Kamer, er wordt over gedebatteerd, eindelijk dan toch vinden we ook daar gehoor. Dat was een jaar geleden nog ondenkbaar. Alle ophef zorgt ervoor dat ook de rol en het handelen van de provincie Noord-Holland, het bevoegd gezag, onder het vergrootglas ligt.

Terug naar de duinen, waar mijn hond en ik inmiddels, bijna thuis, in de Dorpsduinen zijn beland en waar we stilstaan (ik in ieder geval) bij een familie blauwe zeedistels. De wind is vandaag de baas en doet de laatste rimpelrozen verwaaien, het is koud, nat, maar prachtig tegelijk.

Thuisgekomen zoek ik op YouTube het interview met Jonas Salk nog eens op en hoor de interviewer aan Salk vragen: "Wie heeft het patent op uw felbegeerde vaccin?" Weer ben ik ontroerd als ik Salk hoor antwoorden: "Er is geen patent. Zou u patent kunnen hebben op de zon?"

Hebben wij het patent op de zon, op de planeet, op de duinen, de zee, de bloemen, de bijen, op alle andere de dieren; de vrije en de gekooide. Patent op de lucht, die we inademen. "Hoe kun je de lucht bezitten," zo vroeg het Indiaanse opperhoofd Seattle in zijn beroemde toespraak in 1854 aan de blanken, die het land van zijn stam wilden kopen.

Niets of niemand heeft het recht om zijn burens schade te berokkenen.

Schandalen, ze bestaan, ook in Nederland. Het is onvoorstelbaar hoe hard burgers in de IJmond, maar ook elders, moeten vechten voor gerechtigheid. Ook "Schoorlse Bos moet blijven" is daar een voorbeeld van.

Te lang had het korte termijn denken voorrang. Te lang ging winst voor gezondheid. Met als verstrekkend gevolg dat de rechten van het kind in de IJmond met voeten worden getreden en dieren- en mensenrechten geschonden. Een volgende actie dient zich aan, u hoort nog van ons, wij zijn nog niet klaar met onze buurman.

Terwijl ik aan het tikken ben, het is avond inmiddels, zijn de avondse fabrieken luid zoemend aan het uitstoten, zelfs de ramen sluiten is niet voldoende om het lawaai en de stank buiten te houden.

'Alles van waarde is weerloos / wordt van aanraakbaarheid rijk/ en aan alles gelijk/ als het hart van de tijd/ als het hart van de tijd,' zo dichtte Lucebert.

Het tij is aan het keren, sinds de strafzaak met Ficq, is de geest uit de fles en die geest gaat er nooit meer in terug.

Coen en ik blijven wandelen, de zee en de duinen blijven ons omringen en er komt een dag dat het niet meer uitmaakt, welke kant de wind opstaat.'

Lees de gastcolumn van Antoinette Verbrugge voor de Duinstichting na op www.schoorlsebosmoetblijven.nl en www.duinstichting.nl

